

3.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kányádi Sándor:
Tél derekán
Csík Mónika: *Sítúrán*
László Noémi:
Korizni este jó
Csoóri Sándor:
Hókutya

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

Fotókarton / sötét karton
Festés eszközei, tempera (főleg fehér)
Ritmushangszerek

 Füzet, íróeszköz

Gyurma/sólisztgyurma
Gyurmázás eszközei (alátétlap, formázókés, pálcika stb.)
Havas udvar
Eszközök a hószobrászathoz: lapát, virágültető lapát, fakés stb.

MIT AKARUNK ELÉRNİ?

A gyerekek csodálkoznak rá a tél örömeire, és arra, milyen nyelvi játékokra készíti ez a költőket.

 JEGYZETEIM

Télműhely

Minimum 1x45 vagy 2x45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és kép/tárgyalkotó óra téli játékokkal (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra, testnevelés)

Miről szól ez a tanegység?

A téli örömök a képzelet útján is átélhetők, amire most a versek műhelyszerű feldolgozásával vállalkozunk. A foglalkozás így kötetlenebb, játékosabb, jobban hasonlít a téli játékok nyújtotta élményhez. Persze ez nem zárja ki a szabadban való játékot sem, így ha tehetjük, kössük össze a műhelymunkát udvari játékokkal is! A tanegység az előző, Jégjátótér című tanegység folytatása is lehet.

Áttekintő vázlat

3.1 Télműhelysarkok	45 perc
3.1a Tél derekán	35 perc
3.1b Sítúrán	(35 perc)
3.1c Korizni este jó	(35 perc)
3.1d Hókutya	(35 perc)
3.1e Bemutatók	10 perc
3.2 Irány az udvar!	min. 45 perc
Összesen:	min. 45 / 2x45 perc

Előkészületek

A műhelymunkát négy csoport számára szervezzük meg, amihez a helyszínek kialakítása a helyi adottságoktól függ. A feladatok kiadását megkönnyíti, ha csoportonként kapnak a gyerekek egy nyomtatott lapot, rajta a feladatleírással, kérdésekkel. Így rögtön el tudják kezdeni a munkát, nem kell a pedagógusra várni, aki moderáló módon van jelen, ahol szükséges, ott segít.

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Télműhelysarkok

Műhelyünknek négy sarka van, mind a négyben egy-egy verssel találkozhatnak a gyerekek. Legjobb, ha teremrendezéssel valóban létre is tudjuk hozni a műhelysarkokat, vagy legalábbis ki tudunk alakítani négy csoportmunkára alkalmas helyet.

3.1a Tél derekán

Olvassátok el **Kányádi Sándor: Tél derekán** című versét!

Milyen színek szerepelnek a versben? Milyen színeket láttok még, amikor olvassátok a verset?

Ki festett már csupa fehérrel? Pedig a tél olyan festőművész, aki szeret fehérrel festeni. (Akkor is, ha mostanában ritkábban veszi elő az ecsetjét.)

Fekete vagy sötét alapra fessetek téli képet sok fehérrel és a világosszürke árnyalataival! Az ecset mellett a tubusból nyomott festéknymokkal is lehet dolgozni. Szerepelhetnek a képen más színek is (gyerekek ruhája, sapkája), de jóval kevesebb, mint máskor.

3.1b Sítúrán

Olvassátok el **Csík Mónika: Sítúrán** című versét!

Ritmizáljátok a verset versszakonként: kopogjátok le a szavak ritmusát rövid és hosszú szótagok szerint (ti és tá ritmusértékekkel)!

Készítsetek a versből hangjátékot, amit kopogással, ritmushangszerekkel is kísérhettek!

Írjatok verset hasonló ritmuselemekkel, ritmusjátékkal! A téma lehet szintén egy téli játék: sielés, szánkózás, hógolyózás, vagy csak séta a hóban stb.

Vedd figyelembe!

Az első versszak még nyugodt, sok benne a hosszú szótag:

Állok fenn a dombtetőn,	-- - U - U -
minden tejfehér,	-- - U -
szembe tűz a - déli nap,	- U - U - U -
kesztyűm adta dér.	-- - U -

Hirtelen megíramodik a ritmus is, ahogy a siklás indul, a következő szakaszokban sokkal több a rövid szótag:

Iramodok,	U U U -
gyorsulok,	- U -
szalamoszok,	U U U -
fordulok.	- U -

Hókása gyűl	-- U -
fogam alatt,	U U U -
siklok, mint a szél.	-- - U -

35
perc

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Versek olvasása, értelmezése
Festés sötét alapra fehér és szürke temperával
Versolvasás, ritmizálás
Hangjáték készítése
Kreatív írás: vers hasonló ritmussal
Beszélgetés
Kreatív írás: téli élmény leírása, asszociációk
Hószobortervek: állatalakok formázása gyurmából, sólisztgyurmából

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Fotókarton / sötét karton
Festés eszközei, tempera (főleg fehér)
Ritmushangszerek
Gyurma/sólisztgyurma
Gyurmázás eszközei (alátétlap, formázókés, pálcika stb.)

JEGYZETEIM

Az erdő mellett kígyózó vonallal siklik el, hosszú-rövid ritmusváltásokkal:

Erdő mellett visz az út	- - - - U U -
kígyóvonalon,	- - U U -
bókolnak a téli fák,	- - U U - U -
álmósak nagyon.	- U - U -

Végül változatos, játékos ritmusrajzzal ér véget a vers:

Pőre testük	- U - -
didereg,	U U -
kérges karral	- - - U
intenek.	- U -

Lenne lécük,	- U - -
szárgulldhatnánk	- - - -
együtt a havon.	- - U U -

Gyűjthetünk hasonló ritmusú szavakat, mint az

- iramodok (ti-ti-ti-tá)
- fordulok (tá-ti-tá)
- didereg (ti-ti-tá)
- kígyóvonalon (tá-tá-ti-ti-tá)

3.1c Korizni este jó

Olvassátok el **László Noémi: Korizni este jó** című versét!

Beszélgétek meg:

- Ki lehet a versbeszélő, ki mondhatja ezeket a gondolatokat? (Gyerek vagy felnőtt? Hány éves lehet?)
- Hol korcsolyázik a versbeszélő? Hogyan képzelitek el a korcsolyapályáját?
- Csak a korcsolyázásról beszél? Mit tesz még hozzá? Mi jut még eszébe róla?
- Nektek mi jut eszetekbe a korcsolyázásról? Milyen téli sportot ismertek még? Azokról mi jut eszetekbe?

Válasszatok egy téli sportot vagy játékot, írjátok le egy vele kapcsolatos élményeteket, és ami még az eszetekbe jut róla! (Próza vagy szabadvers formában is lehet.)

35
perc

JEGYZETEIM

3.1d Hókutya

Olvassátok el **Csoóri Sándor: Hókutya** című versét!

El tudjátok képzelni a leírt hókutyt?

Akkor képzeljétek el azt is, hogyan lehet a hóból megformálni egy állatot, és formázzátok meg kicsiben gyurmából (vagy sólisztgyurmából) a kutyát!

Jégcsap helyett kerülhet a szájába egy pálcika- vagy fogpiszkálódarab.

35
perc

Formázzatok további állatalakokat, melyeket szintén el tudtok képzelni hóból is (hómedve, hóteknős, hóbálna stb.)!

3.1e Bemutatók

A csoportot mutassák be a munkáikat, illetve azok közül egy-egy jellemző darabot!

10
perc

3.2 Irány az udvar!

Ha esett a hó, és elég hideg van, ne habozzunk, irány az udvar!

Ha friss még a hó, rendezzünk hógolyócsatát!

Ha öreg már a hó, akkor is csúszkálhatunk rajta. A csúszkálás nincs korcsolyához vagy síléchez kötve, és egy jó csúszkapályát felnőtt vezető segítségével akár a suliuudvaron is készíthetünk. Ne ijedjünk meg tőle, inkább kérjük olyan szülőktől segítséget, akik maguk is csúszkáltak gyerekkorukban, és ismerik annak örömeit, veszélyeit és technikáit! Egy közös csúszkálás a szülővel jó közösségépítő alkalom lehet, nem fontos miatta sítáborba se menni. Fontos, hogy az akcióhoz előre kérjük a szülőktől beleegyezését és segítségét!

Kipróbálhatjuk a hószobrászatot is, ha jól tapad a hó. Építsünk hókutyt, hómedvét és egyéb hóállatokat! De építhetünk hóvárat is falakkal, bástyákkal, toronyval. Vagy hótróntermet hótrónussal a hókirályi párnak.

min. 45
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A versek által felidézett téli mozgásélményt éljük át a gyerekek valóságosan is, amennyire a körülményeink engedik.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Hógolyócsata
Csúszkapálya készítése a havon, csúszkálás
Hószobrászat: hóállatok, hóvár készítése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Havas udvar
Eszközök a hószobrászathoz: lapát, virágültető lapát, fakés stb.

JEGYZETEIM

